

Regulacje dotyczące zrównoważoności – przegląd aktualnych wyzwań prawnych dla branży mleczarskiej

Michał Tracz

Radca Prawny, Partner w Kancelarii KRK

Szkolenie organizowane przez

Związek Polskich Przetwórców Mleka

1 kwietnia 2026 r.

DZIEŃ DOBRY!

Michał Tracz

Partner | Radca Prawny

+48 517 328 870

michal.tracz@krk.legal

www.krk.legal.pl

AGENDA SZKOLENIA

1. Omówienie kluczowych regulacji z zakresu zrównoważoności innych niż ściśle dotyczących opakowań – z perspektywy producentów i dystrybutorów produktów mleczarskich.
2. Wskazanie aktualnych trendów, możliwych kierunków przyszłych przepisów oraz aktualnych wyzwań praktycznych we wdrażaniu wymagań w zakresie zrównoważoności.
3. Podsumowanie i rekomendowane działania.
4. Sesja pytań i odpowiedzi.

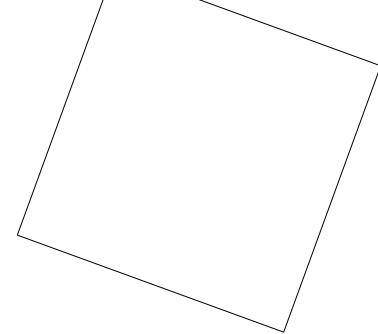
**STAN PRAWNY NA DZIEŃ
1.04.2026**

* Zastrzeżenie: część postanowień przepisów przytaczanych w niniejszej prezentacji zostało zredagowanych dla większej klarowności. Wiążące jest brzmienie przepisów oficjalnie opublikowanych.

Wstęp

Czym jest zrównoważoność?

1. ESG

Environmental

Social

Governance

2. Możliwe różne rozumienie „zrównoważoności” („sustainability”), „zrównoważonego rozwoju”

3. Przykład ze sfery prawnej

Art. 2 pkt 17) dyrektywy 2013/34/UE w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek w zw. z art. 2 pkt 24 rozporządzenia 2019/2088 w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych

→

»**kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem**« oznaczają czynniki środowiskowe, czynniki społeczne i z zakresu praw człowieka oraz czynniki związane z zarządzaniem, w tym czynniki zrównoważonego rozwoju (kwestie środowiskowe, społeczne i pracownicze, kwestie dotyczące poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji i przekupstwu)

Dlaczego i jak regulacje wpływają na branżę?

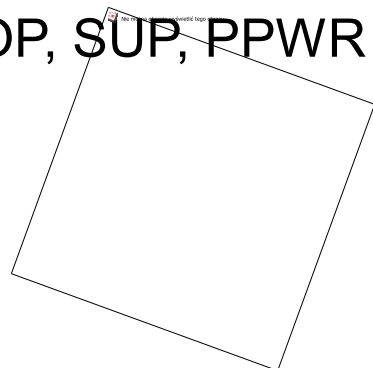
---

1. Mnogość regulacji
2. Specyfika procesu legislacyjnego dot. regulacji w zakresie zrównoważoności w ostatnich latach
3. Słowa klucze: „stop-the-clock” oraz „omnibus”
4. Identyfikacja (nie) podlegania określonym regulacjom
5. Wpływ bezpośredni vs. wpływ pośredni
6. Wpływ na przedsiębiorców w ogólności vs. specyficzny wpływ na obszary specyficzne dla branży mleczarskiej
7. Różnego rodzaju implikacje :
  - a) wpływ na koszty
  - b) wpływ na konkurencyjność
  - c) prawna konieczność dostosowania się do wymagań dotyczących danego podmiotu
  - d) faktyczna konieczność dostosowania się do wymagań dotyczących innych podmiotów zarówno w dół jak i w górę łańcucha

Opakowania i odpady opakowaniowe

Regulacje dot. opakowań i odpadów opakowaniowych

1. Zmiany o kompleksowym charakterze i związane z szeregiem praktycznych wyzwań dla opakowań produktów mleczarskich
2. ROP, SUP, PPWR ...

„Obowiązki w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – perspektywa branży mleczarskiej”

- szkolenie ZPPM - adw. M. Izydorczyk **18 marca 2026 r.**

3. Wymagania dotyczące wyrobów i materiałów do kontaktu z żywnością – wymagania jakościowe związane z bezpieczeństwem oraz rosnące wymagania w zakresie zrównoważoności

„Kluczowe wymagania i planowane zmiany w przepisach dotyczących opakowań przetworów mlecznych”

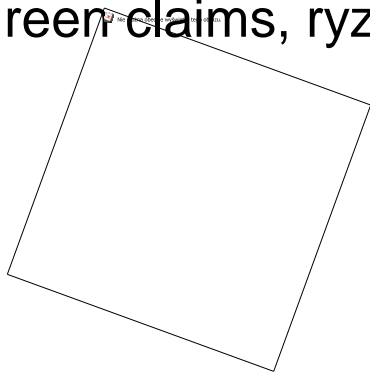
- szkolenie ZPPM - r. pr. M. Tracz **13 maja 2026 r.**

Komunikacja dotycząca zrównoważonego rozwoju

Oświadczenia środowiskowe i społeczne

---

1. Realizacja celów i wymagań w zakresie zrównoważonego rozwoju a komunikacja tych działań na etykietach i w kanałach komunikacji
2. Certyfikacje
3. Green claims, ryzyko greenwashing, social washing ...

„Wymagania prawne dla reklamy produktów mleczarskich – klasycznej i w nowych kanałach komunikacji ”

- szkolenie ZPPM - adw. M. Izydorczyk [29 kwietnia 2026 r.](#)

Zrównoważony unijny system żywnościowy

Zrównoważony unijny system żywnościowy (1)

1. Inicjatywa dla ustalenia ram dla zrównoważonego unijnego systemu żywnościowego
2. Regulacja najbardziej bliska branży spożywczej oraz najbardziej kompleksowa, która... nigdy nie powstanie?
3. Impact assessment z 28 września 2021 r. (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13174-Zrownowazony-unijny-system-zywnosciowy-nowa-inicjatywa_pl)
4. Główne cele:
  - a) zapewnienie zrównoważonego systemu żywnościowego UE oraz uwzględnienie zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach polityki związanych z żywnością.
  - b) określenie ogólnych zasad, celów oraz wymogów i obowiązków wszystkich podmiotów w systemie żywnościowym UE.
  - c) ustanowienie przepisów dotyczących:
    - a) oznakowania zgodności produktów spożywczych z zasadami zrównoważonego rozwoju
    - b) minimalnych kryteriów udzielania zrównoważonych zamówień publicznych
    - c) w zakresie zarządzania żywnością i monitorowania.

Zrównoważony unijny system żywnościowy (2)

1. Rozpatrywane rozwiązania w przypadku scenariusza interwencji legislacyjnej:
  - a) zasady i cele zrównoważonego rozwoju, zapewniające wspólne rozumienie jako cele, które należy osiągnąć
  - b) ogólne minimalne standardy, które muszą zostać spełnione dla żywności produkowanej lub wprowadzanej do obrotu na rynku Unii oraz dla związanych z tym działań w sektorze spożywczym, które mogą być powiązane między innymi z aspektami środowiskowymi i społecznymi**
  - c) obowiązki podmiotów działających w systemie żywnościowym;
  - d) horyzontalne elementy analizy zrównoważoności w odniesieniu do produktów regulowanych w łańcuchu żywnościowym, uzupełniające istniejącą zasadę „analizy ryzyka” m.in.:**
    - a) przewidywany związek i wzajemne oddziaływanie między analizą zrównoważoności a analizą ryzyka,
    - b) konsekwencje analizy zrównoważoności dla danego produktu
    - c) organ najbardziej właściwy do takiej analizy zrównoważoności;
  - e) uprawnione i proporcjonalne **wymagania dotyczące zrównoważoności dla importu żywności**, zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami UE, w szczególności w ramach WTO;
  - f) procesy zapewniające synergie oraz mechanizmy — w tym zachęty — ułatwiające przejście w kierunku zrównoważonych systemów żywnościowych;
  - g) dostarczenie informacji o zrównoważonym charakterze produktu spożywczego (**etykietowanie zrównoważone**), przy jednoczesnym zapewnieniu spójności z innymi odpowiednimi unijnymi oznaczeniami (np. ekologicznymi) oraz uwzględnieniu innych istotnych inicjatyw unijnych;

Zrównoważony unijny system żywnościowy (3)

- h) minimalne obowiązkowe **kryteria dotyczące zrównoważonych zamówień publicznych na żywność w szkołach i instytucjach publicznych**;
- i) mechanizm(-y) zarządzania unijnym zrównoważonym systemem żywnościowym, np. odpowiednie międzysektorowe mechanizmy koordynacyjne umożliwiające wspólne działania rządów, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego, w tym z państwami trzecimi;
- j) działania łagodzące skutki, jakie przejście na unijny zrównoważony system żywnościowy mogłoby wywołać dla podmiotów systemu żywnościowego;
- k) unijne ramy monitorowania służące ocenie postępów w osiągnięciu unijnych celów dotyczących zrównoważoności żywności.

Zrównoważony unijny system żywnościowy (4)

1. Ostatni update na stronie inicjatywy dot. tematu

The screenshot shows the European Commission website interface. At the top left is the logo of the European Commission. To the right are links for 'Zaloguj' (Login) and 'PL' (Language), and a search bar labeled 'Szukaj'. Below the header, there is a navigation bar with 'Przepisy' (Legislation) and a main title 'Zrównoważony unijny system żywnościowy – nowa inicjatywa'. A breadcrumb trail reads: 'Wyraż swoją opinię - Konsultacje publicznej > Inicjatywy opublikowane > Zrównoważony unijny system żywnościowy – nowa inicjatywa'. On the left side, there is a vertical timeline with four stages: 'W przygotowaniu', 'Plany działania' (with dates 28 Września 2021 - 26 Października 2021 and 'Nadsyłanie opinii: Zamknięte'), 'Konsultacje publiczne' (with dates 28 Kwietnia 2022 - 21 Lipca 2022 and 'Nadsyłanie opinii: Zamknięte'), and 'Porzucono' (26 Marca 2026). The 'Porzucono' stage is highlighted with a blue circle and an information icon. A large black tooltip box is overlaid on the timeline, containing the text: 'Zamknięte' and 'Inicjatywa została zaniechana. Nie można już nadsyłać komentarzy.' Below the tooltip, the text 'Porzucono' and '26 Marca 2026' is visible. On the right side of the timeline, there are buttons for 'Nadsyłanie' and 'Okres na'.

CSRD

CSRD (1)

---

1. Rozszerzenie zasad raportowania niefinansowego w zakresie zrównoważonego rozwoju
2. CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju
4. Zmieniona przez m.in. „Pakiet Omnibus I” – dyrektywę Parlamentu i Rady (UE) 2026/470 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/43/WE, 2013/34/UE, (UE) 2022/2464 i (UE) 2024/1760 w odniesieniu do niektórych wymogów dotyczących sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju i niektórych wymogów w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (wejście w życie 18 marca 2026 r.)
5. Implementacja w szczególności w ustawie o rachunkowości oraz ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym

CSRD (2)

---

1. Rozszerzenie zasad raportowania niefinansowego w zakresie zrównoważonego rozwoju
2. CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju
4. Zmieniona przez m.in. „Pakiet Omnibus I” – dyrektywę Parlamentu i Rady (UE) 2026/470 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/43/WE, 2013/34/UE, (UE) 2022/2464 i (UE) 2024/1760 w odniesieniu do niektórych wymogów dotyczących sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju i niektórych wymogów w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (wejście w życie 18 marca 2026 r.)
5. Implementacja w szczególności w ustawie o rachunkowości oraz ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym

CSRD (3)

1. Aktualnie sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju zawiera (aktualne brzmienie polskiej ustawy o rachunkowości):

1. zwięzły opis modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki, w tym opis:

- a) odporności modelu biznesowego i strategii biznesowej jednostki na ryzyka związane z kwestiami zrównoważonego rozwoju,
- b) szans dla jednostki związanych z kwestiami zrównoważonego rozwoju,
- c) planów jednostki, w tym działań wdrażających i powiązanych z nimi planów finansowych i inwestycyjnych, służących zapewnieniu, aby

model biznesowy i strategia biznesowa jednostki uwzględniały:

- przejście na zrównoważoną gospodarkę,
- ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5°C zgodnie z Porozumieniem paryskim do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r., przyjętym w Paryżu dnia 12 grudnia 2015 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 36 i 37),
- osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.Urz. UE L 243 z 09.07.2021, str. 1),
- zagrożenia wynikające z działalności jednostki związanej z węglem, ropą naftową i gazem,

CSRD (4)

- d. w jaki sposób w modelu biznesowym i strategii biznesowej jednostki uwzględniono potrzeby interesariuszy jednostki oraz wpływ jednostki na kwestie zrównoważonego rozwoju,
  - e. sposobu wdrożenia strategii jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju;
2. opis określonych w czasie i ustanowionych przez jednostkę celów dotyczących kwestii zrównoważonego rozwoju, w tym bezwzględnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych co najmniej na rok 2030 i rok 2050, opis postępów poczynionych przez jednostkę na rzecz osiągnięcia tych celów oraz oświadczenie, czy cele jednostki związane z czynnikami środowiskowymi opierają się na rozstrzygających dowodach naukowych;3)
  3. opis roli kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju oraz ich wiedzy eksperckiej i umiejętności związanych z wypełnianiem tej roli lub dostępu kierownika jednostki oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę do takiej wiedzy eksperckiej i umiejętności;
  4. opis polityk jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju;
  5. informacje o istnieniu systemów zachęt dotyczących kwestii zrównoważonego rozwoju oferowanych kierownikowi jednostki oraz członkom rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę;

CSRD (5)

6. opis:
  - a) procesu należytej staranności wdrożonego przez jednostkę w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju, w tym procesu należytej staranności wdrożonego zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi prowadzenia przez jednostki procesu należytej staranności,
  - b) najważniejszych rzeczywistych lub potencjalnych niekorzystnych skutków związanych z własnymi działaniami jednostki i jej łańcuchem wartości, w tym z jej produktami i usługami, relacjami biznesowymi i łańcuchem dostaw, działań podjętych w celu zidentyfikowania i monitorowania tych skutków, a także innych niekorzystnych skutków, które jednostka jest obowiązana zidentyfikować zgodnie z innymi przepisami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi prowadzenia przez jednostki procesu należytej staranności,
  - c) wszelkich działań podjętych przez jednostkę w ramach procesu należytej staranności w celu zapobiegania rzeczywistym lub potencjalnym niekorzystnym skutkom, łagodzenia ich, zaradzania im lub usunięcia ich oraz wyniku tych działań;
7. opis najważniejszych ryzyk dla jednostki w odniesieniu do kwestii zrównoważonego rozwoju, w tym opis głównych rodzajów zależności jednostki od tych kwestii, oraz sposobu zarządzania tymi ryzykami przez jednostkę;
8. wskaźniki odnoszące się do informacji, o których mowa w pkt 1-7.

CSRD (6)

1. Zakres podmiotowy – w trakcie transformacji.

Art. 84a ustawy o rachunkowości [w brzmieniu od 14 marca 2026 r.]

1. W roku obrotowym rozpoczynającym się w okresie od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. jednostki obowiązane do stosowania przepisów art. 49 ust. 3b oraz rozdziału 6c mogą nie wykonywać obowiązków wynikających z tych przepisów, jeżeli w tym roku obrotowym i w roku poprzedzającym ten rok obrotowy nie przekroczyły następujących wielkości:

- 1) **1000 osób** - w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty, lub
- 2) **1 900 000 000 zł** - w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy.

2. W roku obrotowym rozpoczynającym się w okresie od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2026 r. jednostki dominujące grup kapitałowych obowiązane do stosowania przepisu art. 55 ust. 2a zdanie pierwsze, w zakresie sporządzania sprawozdania z działalności grupy kapitałowej według wymogów określonych w art. 49 ust. 3b , oraz przepisów rozdziału 6c mogą nie wykonywać obowiązków wynikających z tych przepisów, jeżeli w tym roku obrotowym i w roku poprzedzającym ten rok obrotowy nie przekroczyły na poziomie grupy kapitałowej następujących wielkości:

- 1) **1000 osób** - w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty, lub
- 2) **1 900 000 000 zł** po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych, o których mowa w art. 60 ust. 2 i 6 , albo **2 280 000 000 zł** przed dokonaniem tych wyłączeń - w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy.

3. Decyzję o niewykonywaniu obowiązków zgodnie z ust. 1 i 2 podejmuje odpowiednio kierownik jednostki albo kierownik jednostki dominującej.

CSRD (7)

Art. 19a Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek (zmienionej przez Omnibus I)

1. Jednostki, w których na dzień bilansowy przychody netto ze sprzedaży przekraczają **450.000.000 EUR**, a średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym przekracza **1000**, zawierają w swoim sprawozdaniu z działalności informacje niezbędne do zrozumienia wpływu jednostki na kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem oraz informacje niezbędne do zrozumienia, w jaki sposób kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem wpływają na rozwój, wyniki i sytuację jednostki.

Art. 29a

Jednostki dominujące grupy, w której na dzień bilansowy, w ujęciu skonsolidowanym, przychody netto ze sprzedaży przekraczają **450.000.000 EUR**, a średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym przekracza **1000**, ujmują w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności informacje niezbędne do zrozumienia wpływu grupy na kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem oraz informacje niezbędne do zrozumienia wpływu kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem na rozwój, wyniki i sytuację grupy.

CSDDDD

CSDDD (1)

---

1. Należyta staranność przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1760 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 i rozporządzenie (UE) 2023/2859
3. Zmieniona m.in. przez „Pakiet Omnibus I” – dyrektywę Parlamentu i Rady (UE) 2026/470 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie zmiany dyrektyw 2006/43/WE, 2013/34/UE, (UE) 2022/2464 i (UE) 2024/1760 w odniesieniu do niektórych wymogów dotyczących sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju i niektórych wymogów w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (wejście w życie 18 marca 2026 r.)
4. CSDDD → *Corporate Sustainability Due Diligence Directive*

CSDDD (2)

---

1. Dyrektywa → wymaga implementacji
2. Państwa członkowskie mają czas do dnia **26 lipca 2028 r.** (Omnibus I przesunął tę datę o 2 lata – wcześniej 26 lipca 2026 r.)
3. Państwa członkowskie stosują przyjęte przepisy, co do zasady, od dnia **26 lipca 2029 r.** (przed Omnibus I stosowanie przepisów miało przypadać na lata 2028/2029 w zależności od wielkości przedsiębiorstw), z wyjątkiem przepisów dot. publikowania sprawozdań rocznych, które państwa członkowskie stosują w odniesieniu do lat obrotowych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2030 r. lub po tym dniu.

CSDDD (3)

1. CSDDD – przepisy dotyczące:

- a) obowiązków przedsiębiorstw dotyczących rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków dla praw człowieka i negatywnych skutków dla środowiska w odniesieniu do ich działalności własnej, działalności ich jednostek zależnych oraz działalności prowadzonej przez ich partnerów biznesowych w łańcuchach działalności tych przedsiębiorstw, oraz
- b) odpowiedzialności za niedopełnienie obowiązków, o których mowa w lit. a).

Usunięto: przepisy dotyczące obowiązku przyjęcia i wdrożenia planu transformacji na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, służącego zapewnieniu - w drodze najlepszych starań - zgodności modelu biznesowego i strategii biznesowej przedsiębiorstwa z transformacją w stronę zrównoważonej gospodarki oraz z celem polegającym na ograniczeniu globalnego ocieplenia do 1,5 °C zgodnie z porozumieniem paryskim

CSDDD (4)

1. Zastosowanie do przedsiębiorstw z siedzibą w UE spełniających jeden z poniższych warunków:

- a) przedsiębiorstwo **zatrudniało średnio ponad 5000 pracowników** [poprzednio 1000 pracowników] i osiągnęło przychody netto ze sprzedaży w skali światowej w wysokości wynoszącej więcej niż 1.500.000.000 EUR [poprzednio 450.000.000 EUR] w ostatnim roku obrotowym, za który zostało lub powinno być zostać przyjęte roczne sprawozdanie finansowe;
- b) przedsiębiorstwo nie osiągnęło progów określonych w lit. a), ale jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która osiągnęła te progi w ostatnim roku obrotowym, za który skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe zostało lub powinno być zostać przyjęte;
- c) przedsiębiorstwo zawarło – lub jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która zawarła – w Unii umowy franczyzowe lub licencyjne w zamian za opłaty licencyjne z niezależnymi przedsiębiorstwami zewnętrznymi, gdy umowy te zapewniają wspólną tożsamość, wspólną koncepcję biznesową i stosowanie jednolitych metod biznesowych oraz jeżeli te opłaty licencyjne wyniosły więcej niż 75.000.000 EUR [poprzednio 22.500.000 EUR] w ostatnim roku obrotowym, za który roczne sprawozdanie finansowe zostało lub powinno być zostać przyjęte, i pod warunkiem że przedsiębiorstwo osiągnęło – lub jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która osiągnęła – przychody netto ze sprzedaży w skali światowej w wysokości wynoszącej więcej niż 275.000.000 EUR [poprzednio 80.000.000 EUR] w ostatnim roku obrotowym, za który roczne sprawozdanie finansowe zostało lub powinno być zostać przyjęte.

CSDDD (5)

1. Zastosowanie do przedsiębiorstw z siedzibą poza UE spełniających jeden z poniższych warunków:
  - a) przedsiębiorstwo osiągnęło w Unii przychody netto ze sprzedaży w wysokości wynoszącej więcej niż 1.500.000.000 EUR [poprzednio 450.000.000 EUR] w roku obrotowym poprzedzającym ostatni rok obrotowy;
  - b) przedsiębiorstwo nie osiągnęło progów określonych w lit. a), ale jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która na zasadzie skonsolidowanej osiągnęła te progi w roku obrotowym poprzedzającym ostatni rok obrotowy;
  - c) przedsiębiorstwo zawarło - lub jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która zawarła - w Unii umowy franczyzowe lub licencyjne w zamian za opłaty licencyjne z niezależnymi przedsiębiorstwami zewnętrznymi, gdy umowy te zapewniają wspólną tożsamość, wspólną koncepcję biznesową i stosowanie jednolitych metod biznesowych oraz jeżeli te opłaty licencyjne wyniosły więcej niż 75.000.000 EUR [poprzednio 22 500 000 EUR] w Unii w roku obrotowym poprzedzającym ostatni rok obrotowy, i pod warunkiem że przedsiębiorstwo to osiągnęło - lub jest jednostką dominującą najwyższego szczebla grupy, która osiągnęła - w Unii przychody netto ze sprzedaży w wysokości wynoszącej więcej niż **275.000.000 EUR [poprzednio 80 000 000 EUR]** w roku obrotowym poprzedzającym ostatni rok obrotowy.

CSDDD (6)

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa **wdrażały należytą staranność** w zakresie praw człowieka i środowiska opartą na analizie ryzyka, poprzez **podejmowanie następujących działań**:
  - a) uwzględnianie należytej staranności w politykach przedsiębiorstw i ich systemach zarządzania ryzykiem;
  - b) identyfikowanie i ocenę rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków oraz, w razie potrzeby, hierarchizowanie rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków;
  - c) zapobieganie potencjalnym negatywnym skutkom i ich łagodzenie oraz usuwanie rzeczywistych negatywnych skutków i minimalizowanie ich zasięgu;
  - d) zapewnianie środków zaradczych w odniesieniu do rzeczywistych negatywnych skutków;
  - e) podejmowanie konstruktywnej współpracy z interesariuszami;
  - f) ustanowienie i stosowanie mechanizmu zawiadamiania i procedury dotyczącej skarg;
  - g) monitorowanie skuteczności prowadzonej polityki należytej staranności i środków w zakresie należytej staranności;
  - h) podawanie informacji na temat należytej staranności do wiadomości publicznej.

CSDDD (7)

1. Państwa członkowskie zapewniają, by **partnerzy biznesowi** nie byli zobowiązani do ujawniania przedsiębiorstwu, które wypełnia obowiązki wynikające z niniejszej dyrektywy, informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w art. 2 pkt 1 dyrektywy (UE) 2016/943, **bez uszczerbku** dla ujawniania tożsamości bezpośrednich i pośrednich partnerów biznesowych, lub istotnych informacji niezbędnych do zidentyfikowania rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków, **jeżeli jest to** konieczne i należyte uzasadnione w celu wypełnienia przez przedsiębiorstwo obowiązków w zakresie należytej staranności. Pozostaje to bez uszczerbku dla możliwości ochrony przez partnerów biznesowych swoich tajemnic przedsiębiorstwa za pomocą mechanizmów ustanowionych w dyrektywie (UE) 2016/943. Partnerzy biznesowi nigdy nie są zobowiązani do ujawniania informacji niejawnych lub innych informacji, których ujawnienie stanowiłoby zagrożenie dla podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa.

CSDDD (8)

1. Identyfikowanie i ocena rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa podejmowały odpowiednie środki w celu zidentyfikowania i oceny rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków wynikających z ich własnej działalności lub działalności ich jednostek zależnych oraz - jeżeli istnieje związek z ich łańcuchami działalności - z działalności ich partnerów biznesowych

3. „**Łańcuch działalności**” – rozumiany jako:

(i) działalność partnerów biznesowych przedsiębiorstwa działających **na wyższym szczeblu łańcucha** dostaw związaną z produkcją towarów lub świadczeniem usług przez przedsiębiorstwo, łącznie z projektowaniem, wydobywaniem, pozyskiwaniem, produkcją, transportem, przechowywaniem i dostarczaniem surowców, produktów lub części produktów i opracowywaniem produktu lub usługi, oraz

(ii) działalność partnerów biznesowych przedsiębiorstwa działających **na niższym szczeblu** łańcucha dostaw związaną z dystrybucją, transportem i przechowywaniem produktu tego przedsiębiorstwa, gdy partnerzy biznesowi prowadzą taką działalność na rzecz przedsiębiorstwa lub w jego imieniu, z wyłączeniem dystrybucji, transportu i przechowywania produktu, który podlega kontroli wywozu na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/821 lub kontroli wywozu broni, amunicji lub materiałów wojennych, po zezwoleniu na wywóz produktu;

4. Omnibus I dodał zasadę, zgodnie z którą państwa członkowskie zapewniają, że do celów identyfikowania i oceny negatywnych skutków, na podstawie, w stosownych przypadkach, informacji ilościowych i jakościowych, przedsiębiorstwa będą uprawnione do korzystania z odpowiednich zasobów, w tym niezależnych sprawozdań, rozwiązań cyfrowych, inicjatyw branżowych i wielostronnych oraz informacji zgromadzonych w ramach mechanizmu powiadamiania i procedury dotyczącej skarg przewidzianych w art. 14 CSDDD.

CSDDD (9)

1. Przedsiębiorstwa podejmują odpowiednie środki w celu wykonania następujących czynności, biorąc pod uwagę istotne czynniki ryzyka, w tym fakty, sytuacje lub okoliczności na poziomie partnera biznesowego, takie jak to, czy partner biznesowy nie jest przedsiębiorstwem objętym niniejszą dyrektywą lub innymi porównywalnymi obowiązkowymi aktami prawnymi dotyczącymi należytej staranności w zakresie zrównoważonego rozwoju; na poziomie geografii i kontekstu, takie jak poziom egzekwowania prawa w odniesieniu do danego rodzaju negatywnych skutków; oraz **na poziomie sektorów**, działalności gospodarczej oraz produktów i usług:
  - a) przeprowadzenia - w oparciu wyłącznie o racjonalnie dostępne informacje - analizy w celu zidentyfikowania ogólnych obszarów w ramach własnej działalności, działalności swoich jednostek zależnych oraz, jeżeli jest to związane z ich łańcuchami działalności, działalności swoich partnerów biznesowych, w których to obszarach istnieje największe prawdopodobieństwo wystąpienia najdotkliwszych negatywnych skutków;
  - b) przeprowadzenia - w oparciu o analizę, o której mowa w lit. a) - **szczegółowej oceny w obszarach, w których stwierdzono największe prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków i w przypadku których stwierdzono, że skutki te najprawdopodobniej będą najdotkliwsze.**

CSDDD (10)

1. Dodatkowo Omnibus I wprowadził następujące bardziej względne zasady, w kontekście identyfikacji i oceny potencjalnych lub rzeczywistych negatywnych skutków – z perspektywy partnerów handlowych:
  - a) przedsiębiorstwa mogą zwracać się o informacje do partnerów biznesowych **tylko wtedy, gdy informacje te są niezbędne**, a w przypadku partnerów biznesowych zatrudniających mniej niż 5000 pracowników - tylko wtedy, gdy informacji tych nie można racjonalnie uzyskać w inny sposób;
  - b) jeżeli niezbędne informacje można uzyskać od różnych partnerów biznesowych, przedsiębiorstwa w miarę możliwości w pierwszej kolejności zwracają się o informacje bezpośrednio do partnera lub partnerów biznesowych, w przypadku których wystąpienie negatywnych skutków jest najbardziej prawdopodobne;
  - c) w przypadku gdy negatywne skutki uznaje się za równie prawdopodobne lub równie dotkliwe w kilku obszarach, przedsiębiorstwa mogą nadać priorytet ocenie tych obszarów, które dotyczą bezpośrednich partnerów biznesowych.

CSDDD (11)

1. Zapobieganie potencjalnym negatywnym skutkom

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa wprowadziły odpowiednie środki w celu zapobiegania lub - jeżeli zapobiegnięcie jest niemożliwe lub nie jest możliwe natychmiast - odpowiedniego złagodzenia potencjalnych negatywnych skutków, które zostały lub powinny być zostać zidentyfikowane.

3. **Przedsiębiorstwa** powinny być w stosownych przypadkach zobowiązane do podjęcia następujących odpowiednich środków:
  - a) w razie potrzeby, ze względu na charakter lub złożoność niezbędnych środków zapobiegawczych - opracowania i wdrożenia, bez zbędnej zwłoki, planu działań zapobiegawczych z rozsądnymi i jasno określonymi terminami na wdrożenie odpowiednich środków oraz jakościowymi i ilościowymi wskaźnikami pomiaru poprawy; przedsiębiorstwa mogą opracowywać swoje plany działania we współpracy z inicjatywami branżowymi lub wielostronnymi; plan działań zapobiegawczych jest dostosowany do rodzaju działalności przedsiębiorstw i ich łańcucha działalności;
  - b) dążenia do uzyskania od bezpośredniego partnera biznesowego gwarancji umownych co do tego, że zapewni on przestrzeganie reguł i zasad postępowania i, stosownie do potrzeb, planu działań zapobiegawczych przedsiębiorstwa, w tym poprzez uzyskanie od swoich partnerów odpowiednich gwarancji umownych w zakresie, w jakim ich działalność stanowi część łańcucha działalności przedsiębiorstwa; w przypadku uzyskania takich gwarancji umownych zastosowanie ma ust. 5;

CSDDD (12)

- c) dokonywania niezbędnych inwestycji finansowych lub niefinansowych w dostosowanie lub modernizację np. obiektów, produkcji lub innych procesów operacyjnych i infrastruktury;
- d) dokonywania niezbędnych modyfikacji lub ulepszeń własnego planu biznesowego przedsiębiorstwa, jego ogólnych strategii i działalności, w tym praktyk zakupowych, projektowania i praktyk dystrybucyjnych;
- e) udzielania ukierunkowanego i proporcjonalnego wsparcia MŚP, które jest partnerem biznesowym przedsiębiorstwa, gdy jest to konieczne w świetle zasobów, wiedzy i ograniczeń MŚP, w tym poprzez zapewnianie lub umożliwianie dostępu do budowania zdolności, szkoleń lub modernizacji systemów zarządzania, oraz - w przypadku gdy przestrzeganie reguł i zasad postępowania lub planu działań zapobiegawczych zagrażałoby rentowności MŚP - udzielania ukierunkowanego i proporcjonalnego wsparcia finansowego, takiego jak finansowanie bezpośrednio, nisko oprocentowane pożyczki, gwarancje ciągłości zaopatrzenia lub pomoc w zapewnianiu finansowania;
- f) zgodnie z prawem Unii, w tym prawem konkurencji - **współpracy z innymi podmiotami**, w tym, w stosownych przypadkach, w celu zwiększenia zdolności przedsiębiorstwa do zapobiegnięcia negatywnemu skutkowi lub jego złagodzenia, w szczególności jeżeli żaden inny środek nie jest odpowiedni ani skuteczny.

CSDDD (13)

---

1. **Przedsiębiorstwa moga**, w stosownych przypadkach, podejmować odpowiednie środki będące uzupełnieniem środków obowiązkowych (patrz poprzedni slajd), takie jak:
  - a) współpraca z partnerem biznesowym w kwestii oczekiwań przedsiębiorstwa w zakresie zapobiegania potencjalnym negatywnym skutkom i ich łagodzenia, lub
  - b) zapewnianie lub umożliwianie dostępu do budowania zdolności, wytycznych, wsparcia administracyjnego i finansowego, takiego jak pożyczki lub finansowanie, z uwzględnieniem zasobów, wiedzy i ograniczeń partnera biznesowego.

CSDDD (14)

1. W odniesieniu do potencjalnych negatywnych skutków, którym nie można było zapobiec ani których nie można było odpowiednio złagodzić za pomocą odpowiednich środków wymienionych, **przedsiębiorstwo** może dążyć do uzyskania **gwarancji umownych od pośredniego partnera biznesowego** w celu zapewnienia zgodności z regułami i zasadami postępowania przedsiębiorstwa lub jego planem działań zapobiegawczych. W przypadku uzyskania takich gwarancji umownych zastosowanie mają następujące zasady:
  - a) gwarancjom umownym towarzyszą odpowiednie środki w celu weryfikacji zgodności
  - b) do celów weryfikacji zgodności przedsiębiorstwo może zwrócić się o weryfikację przez niezależną stronę trzecią, w tym za pośrednictwem inicjatyw branżowych lub wielostronnych.
  - c) jeżeli gwarancje umowne są uzyskane od MŚP lub umowa zostaje zawarta z MŚP, należy określić sprawiedliwe, rozsądne i niedyskryminujące warunki. Przedsiębiorstwo ocenia również, czy danym gwarancjom umownym MŚP powinien towarzyszyć jakikolwiek z odpowiednich środków dla MŚP. Jeżeli środki służące weryfikacji zgodności realizuje się wobec MŚP, przedsiębiorstwo ponosi koszt weryfikacji przez niezależną stronę trzecią. W przypadku gdy MŚP wnosi o pokrycie co najmniej części kosztów weryfikacji przez niezależną stronę trzecią, lub w porozumieniu z przedsiębiorstwem, MŚP może udostępnić wyniki weryfikacji innym przedsiębiorstwom.
2. Komisja – w porozumieniu z państwami członkowskimi i interesariuszami – przyjmuje wytyczne dotyczące dobrowolnych **wzorcowych klauzul umownych** do dnia 26 lipca 2027 r.

CSDDD (15)

1. W odniesieniu do potencjalnych negatywnych skutków, którym nie można było zapobiec ani których nie można było odpowiednio złagodzić za pomocą środków określonych w art. 10 ust. 2, 4 i 5 CSDDD, przedsiębiorstwo, jako rozwiązanie ostateczne i do czasu zaradzenia danemu skutkowi:
  - a) **powstrzymuje się od nawiązywania nowych lub rozszerzania istniejących relacji z partnerem biznesowym, z którym lub z którego łańcuchem działalności wiąże się dany skutek;**
  - b) jeżeli zezwala mu na to prawo regulujące jego relację z danym partnerem biznesowym, **zawiesza relacje biznesowe w odniesieniu do danej działalności**, w tym w celu wykorzystania lub zwiększenia swojej pozycji wpływu; oraz
  - c) bez zbędnej zwłoki przyjmuje i wdraża udoskonalony plan działań zapobiegawczych na potrzeby konkretnego negatywnego skutku, pod warunkiem że można zasadnie oczekiwać, iż takie działania będą skuteczne.

CSDDD (16)

1. Dopóki można zasadnie oczekiwać, że udoskonalony plan działań zapobiegawczych będzie skuteczny, sam fakt kontynuowania współpracy z partnerem biznesowym nie naraża przedsiębiorstwa na sankcje na podstawie art. 27 CSDDD ani na odpowiedzialność na podstawie art. 29 CSDDD.
2. **Przed zawieszeniem relacji biznesowej** przedsiębiorstwo ocenia, czy można zasadnie oczekiwać, że negatywne skutki tej decyzji będą wyraźnie bardziej dotkliwe niż negatywny skutek, któremu nie udało się zapobiec lub którego nie udało się odpowiednio złagodzić. W takim przypadku przedsiębiorstwo nie jest zobowiązane do zawieszenia relacji biznesowej i ma możliwość poinformowania właściwego organu nadzorczego o należycie uzasadnionych powodach takiej decyzji.
3. Państwa członkowskie przewidują opcję zawieszenia relacji biznesowej w umowach podlegających ich prawu zgodnie z akapitem pierwszym, z wyjątkiem umów, w których strony są zobowiązane do ich zawarcia na mocy prawa.
4. W przypadku gdy przedsiębiorstwo podejmuje decyzję o zawieszeniu relacji biznesowej, podejmuje **kroki mające na celu zapobieżenie skutkom tego zawieszenia, złagodzenie ich lub ich usunięcie**, informuje danego partnera biznesowego o tej decyzji z odpowiednim wyprzedzeniem i regularnie przeprowadza przegląd tej decyzji.
5. W przypadku gdy przedsiębiorstwo nie zdecyduje się na zawieszenie relacji biznesowej zgodnie z niniejszym artykułem, monitoruje potencjalny niekorzystny skutek i okresowo dokonuje oceny swojej decyzji oraz tego, czy dostępne są inne odpowiednie środki.

CSDDD (17)

1. Usuwanie rzeczywistych negatywnych skutków

2. Podobne mechanizmy, zasady i narzędzia jak przy zapobieganiu potencjalnym negatywnym skutkom

3. Przedsiębiorstwa powinny być w stosownych przypadkach zobowiązane do podjęcia następujących odpowiednich środków m.in.:

- a) dążenia do uzyskania od bezpośredniego partnera biznesowego gwarancji umownych co do tego, że zapewni on przestrzeganie reguł i zasad postępowania i, stosownie do potrzeb, planu działań zapobiegawczych przedsiębiorstwa, w tym poprzez uzyskanie od swoich partnerów odpowiednich gwarancji umownych w zakresie, w jakim ich działalność stanowi część łańcucha działalności przedsiębiorstwa
- b) zgodnie z prawem Unii, w tym prawem konkurencji - współpracowania z innymi podmiotami, w tym, w stosownych przypadkach, w celu zwiększenia zdolności przedsiębiorstwa do usunięcia negatywnego skutku lub zminimalizowania zakresu takiego skutku, w szczególności jeżeli żaden inny środek nie jest odpowiedni ani skuteczny;

4. Dodatkowo – „zapewnienie środków zaradczych”

5. Jeżeli rzeczywisty negatywny skutek jest spowodowany wyłącznie przez partnera biznesowego przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwo może zapewnić dobrowolne środki zaradcze. Przedsiębiorstwo może również wykorzystać swoją zdolność do wywierania wpływu na partnera biznesowego powodującego negatywny skutek, aby zapewnić środki zaradcze.

CSDDD (18)

1. Konstruktywna współpraca z interesariuszami

2. Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorstwa podejmowały odpowiednie środki w celu prowadzenia skutecznej współpracy z interesariuszami
3. Konsultując się z interesariuszami, przedsiębiorstwa, stosownie do sytuacji, przekazują im odpowiednie i wyczerpujące informacje w celu przeprowadzenia skutecznych i przejrzystych konsultacji (*tajemnica przedsiębiorstwa/niejawne know-how)
4. Interesariusze, z którymi prowadzone są konsultacje, mogą wystąpić z uzasadnionym wnioskiem o odpowiednie dodatkowe informacje, które przedsiębiorstwo przekazuje w rozsądnym terminie oraz w odpowiedniej i zrozumiałej formie (*tajemnica przedsiębiorstwa/niejawne know-how). Jeżeli przedsiębiorstwo odrzuci wniosek o udzielenie dodatkowych informacji, interesariusz, z którym prowadzone są konsultacje, jest uprawniony do otrzymania uzasadnienia tej odmowy na piśmie.
5. Omnibus I m.in. usunął konieczność konsultacji z odpowiednimi interesariuszami przy podejmowaniu decyzji o zerwaniu lub zawieszeniu relacji biznesowej w ramach zapobiegania potencjalnym negatywnym skutkom / usuwania rzeczywistych negatywnych skutków

CSDDD (19)

1. Mechanizm powiadamiania i procedura dotycząca skarg oraz sprawozdania

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa umożliwiały osobom i określonym podmiotom składanie do nich skarg, jeżeli te osoby lub podmioty mają uzasadnione obawy dotyczące rzeczywistych lub potencjalnych negatywnych skutków w zakresie własnej działalności przedsiębiorstw, działalności ich jednostek zależnych lub działalności ich partnerów biznesowych w łańcuchach działalności przedsiębiorstw.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby skarżący miał prawo do:
  - a) żądania od przedsiębiorstwa podjęcia odpowiednich działań następczych w związku ze skargą,;
  - b) spotkania z przedstawicielami przedsiębiorstwa na odpowiednim szczeblu w celu omówienia rzeczywistych lub potencjalnych dotkliwych negatywnych skutków, które są przedmiotem skargi, oraz potencjalnych środków zaradczych;
  - c) poznania powodów, dla których przedsiębiorstwo uznało skargę za zasadną lub bezzasadną, a w przypadku uznania jej za zasadną - otrzymania informacji o krokach i działaniach, które podjęto lub należy podjąć.
4. Szereg innych wymagań i zabezpieczeń dla procesu składania skarg.
5. Dodatkowo rozwiązania typu „whistleblowing”
6. Publicznie dostępne sprawozdania przedsiębiorstw – od 1 stycznia 2031 r.

CSDDD (20)

1. Kary
2. Państwa członkowskie przewidują przynajmniej następujące kary:
  - a) kary pieniężne;
  - b) jeżeli przedsiębiorstwo nie zastosuje się do decyzji o nałożeniu kary pieniężnej w mającym zastosowanie terminie - publiczne oświadczenie wskazujące przedsiębiorstwo odpowiedzialne za naruszenie i charakter naruszenia
3. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, wydaje wytyczne, aby pomóc organom nadzorczym w ustaleniu poziomu kar zgodnie z niniejszym artykułem. Państwa członkowskie zapewniają, aby **maksymalny limit kar pieniężnych** był ustalony na poziomie **3 % osiągniętych przez przedsiębiorstwo przychodów netto ze sprzedaży w skali światowej** w roku obrotowym poprzedzającym rok, w którym podjęto decyzję o nałożeniu kary lub, w przypadku jednostek dominujących najwyższego szczebla, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. b) i c) CSDDD oraz art. 2 ust. 2 lit. b) i c) CSDDD, 3 % skonsolidowanych przychodów netto ze sprzedaży w skali światowej, obliczonych na poziomie jednostki dominującej najwyższego szczebla w roku obrotowym poprzedzającym rok, w którym podjęto decyzję o nałożeniu kary.
4. Upublicznianie decyzji o karach
5. Omnibus I zredukował pułapy kar w porównaniu do pierwotnych postanowień CSDDD.

CSDDD (21)

---

1. **Odpowiedzialność cywilna przedsiębiorstw i prawo do pełnej rekompensaty**
2. Omnibus I istotnie zmodyfikował pierwotne założenia CSDDD
3. Zasadniczo odejście od zharmonizowanych wymogów dla odpowiedzialności w całej UE – na rzecz zasad w systemach krajowych.
4. Wykreślenie newralgicznego postanowienia „Państwa członkowskie zapewniają, aby przepisy prawa krajowego transponujące niniejszy artykuł miały nadrzędne, bezwzględnie obowiązujące zastosowanie w przypadkach, gdy prawem właściwym dla roszczeń w tym zakresie nie jest prawo krajowe żadnego z państw członkowskich”

EUDR

EUDR (1)

---

1. Przeciwdziałanie wylesianiu - kontekst
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010
3. Późniejsze zmiany, w szczególności Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2650 z dnia 19 grudnia 2025 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2023/1115 w odniesieniu do niektórych obowiązków podmiotów i podmiotów handlowych

EUDR (2)

1. Jakie towary zostały objęte regulacją?

EUDR (3)

1. Jakie towary zostały objęte regulacją (przykłady)?

Odnosny towar	Odnosne produkty
Bydło	0102 21 0102 29 Bydło żywe ex 0201 Mięso z bydła, świeże lub schłodzone ex 0202 Mięso z bydła, zamrożone ex 0206 10 Jadalne podroby z bydła, świeże lub schłodzone ex 0206 22 Jadalne wątroby z bydła, zamrożone ex 0206 29 Jadalne podroby z bydła (z wyłączeniem języków i wątróbek), ex 1602 50 Pozostałe mięso, podroby, krew z bydła, przetworzone lub zakonserwowane ex 4101 Skóry i skórki bydłecze, surowe (świeże lub solone, suszone, wapnione, piklowane lub inaczej konserwowane, ale niegarbowane, niewyprawione na pergamin lub dalej nieprzetworzone), nawet odwłoszone lub dwojone ex 4104 Skóry i skórki garbowane lub „crust” bydłecze, bez włosa, nawet dwojone, ale dalej nieprzetworzone ex 4107 Skóra wyprawiona dalej przetworzona po garbowaniu lub kondycjonowaniu, włączając skórę wyprawioną na pergamin, bez włosa, nawet dwojona, inna niż skóra w pozycji 4114
Kakao	1801 Ziarna kakao, całe lub łamane, surowe lub palone 1802 Łuski kakao, łupiny, osłonki i pozostałe odpady kakao 1803 Pasta kakaowa, nawet odtuszczona 1804 Masło, tłuszcz i olej, kakaowe 1805 Proszek kakaowy, niezawierający dodatku cukru lub innego środka słodzącego 1806 Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao
Kawa	0901 Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i huski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji
Palm olejowa	1207 10 Orzechy palmowe i jądra 1511 Olej palmowy i jego frakcje, nawet rafinowany, ale niemodyfikowany chemicznie 1513 21 Olej surowy z ziaren palmowych lub olej babassu oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie 1513 29 Olej z ziaren palmowych lub olej babassu (inny niż surowy) oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie 2306 60 Makuchy i inne pozostałości stałe z orzechów palmowych lub ich jąder, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji orzechów palmowych lub ich jąder, tłuszczów lub olejów ex 2905 45 Gliceryna o czystości 95 % lub wyższej (obliczona na podstawie masy suchego produktu) 2915 70 Kwas palmitynowy, kwas stearynowy, ich sole i estry 2915 90 Nasycone alifatyczne kwasy monokarboksylowe, ich bezwodniki, halogenki, nadtlenki i nadtlenokwasy; ich fluorowcowane, sulfonowane, nitrowane lub nitrozowane pochodne (z wyłączeniem kwasu mrówkowego, kwasu octowego, kwasu mono-, di- lub trichlorooctowego, kwasu propionowego, kwasu butanowego, kwasu pentanowego, kwasu palmitynowego, kwasu stearynowego, ich soli i estrów i bezwodnika octowego) 3823 11 Kwas stearynowy, przemysłowy 3823 12 Kwas oleinowy, przemysłowy 3823 19 Przemysłowe monokarboksylowe kwasy tłuszczowe; kwaśne oleje z rafinacji (z wyl. kwasu stearynowego,
Soja	1201 Nasiona soi, nawet łamane 1208 10 Mąka i mączka z nasion soi 1507 Olej sojowy i jego frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie 2304 Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego

EUDR (4)

1. Zakaz wprowadzania do obrotu na rynek UE lub wywożenia z niego towarów lub produktów zawierających towary (lub które były nimi karmione / zostały wytworzone przy ich użyciu), chyba że spełniają - łącznie – następujące warunki:
  - a) nie powodują wylesiania,
  - b) zostały wyprodukowane zgodnie z odpowiednimi przepisami kraju produkcji,
  - c) są objęte oświadczeniem o zachowaniu należytej staranności *lub uproszczoną deklaracją, zgodnie z wymogami odpowiednich przepisów rozporządzenia EUDR.*

2. Istotne definicje:

"**wprowadzenie do obrotu**" oznacza udostępnienie odnośnego towaru lub odnośnego produktu na rynku unijnym po raz pierwszy

"**udostępnianie na rynku**" oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie odnośnego produktu do celów dystrybucji, konsumpcji lub używania na rynku unijnym w ramach działalności handlowej

EUDR (5)

1. Konkretnie obowiązki wynikające z EUDR są powiązane z rolą jaką pełni dany podmiot, zgodnie z definicjami z EUDR:

- a) „**podmiot**” - oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej wprowadza odnośne produkty do obrotu lub je wywozi, z wyłączeniem podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw
- b) "**mikropodmiot pierwotny lub mały podmiot pierwotny**" oznacza podmiot będący osobą fizyczną lub mikroprzedsiębiorstwem lub małym przedsiębiorstwem w rozumieniu, odpowiednio, art. 3 ust. 1 i art. 3 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE^{21*}, niezależnie od jego formy prawnej, który ma siedzibę w państwie sklasyfikowanym jako kraj o niskim ryzyku zgodnie z art. 29 niniejszego rozporządzenia i który w ramach działalności handlowej wprowadza do obrotu lub wywozi odnośne produkty, które ten podmiot sam uprawiał, zbierał, uzyskał lub wyhodował na odpowiednich działkach lub, w odniesieniu do bydła, w zakładach znajdujących się w tym państwie; obejmuje to podmioty, które przekraczają limity w przypadku co najmniej dwóch z trzech kryteriów określonych w art. 3 ust. 1 i 2 akapit pierwszy dyrektywy 2013/34/UE, ale które mogą wykazać, że części ich sumy bilansowej, przychodów netto ze sprzedaży i średniej liczby pracowników w roku obrotowym, które dotyczą odnośnych towarów lub odnośnych produktów, nie przekraczają limitów w przypadku co najmniej dwóch z trzech tych kryteriów,
- c) "**podmiot na dalszym etapie łańcucha dostaw**" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej wprowadza do obrotu lub wywozi odnośne produkty wytworzone przy użyciu odnośnych produktów, z których wszystkie są objęte oświadczeniem o należytej staranności lub uproszczoną deklaracją.

EUDR (6)

- d) "**podmiot na dalszym etapie łańcucha dostaw**" oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej wprowadza do obrotu lub wywozi odnośne produkty wytworzone przy użyciu odnośnych produktów, z których wszystkie są objęte oświadczeniem o należytej staranności lub uproszczoną deklaracją.
- e) "**podmiot handlowy**" oznacza każdą osobę w łańcuchu dostaw inną niż podmiot *lub podmiot na dalszym etapie łańcucha dostaw*, która w ramach działalności handlowej udostępnia odnośne produkty na rynku;
- f) "**mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa**" oznaczają mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, niezależnie od ich formy prawnej, w rozumieniu, odpowiednio, art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 2 akapit pierwszy i art. 3 ust. 3 dyrektywy 2013/34/UE

EUDR (7)

1. Obowiązki „podmiotów” m.in.:

- a) przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub przed ich wywozem podmioty zachowują należyłą staranność
  - gromadzenie informacji, danych i dokumentów koniecznych do spełnienia wymogów określonych w art. 9 EUDR;
  - środki oceny ryzyka, o których mowa w art. 10 EUDR;
  - środki zmniejszające ryzyko, o których mowa w art. 11 EUDR
- b) składanie oświadczeń o należytej staranności przed wprowadzaniem do obrotu/wywozem
- c) niewprowadzanie produktów / nie wywożenie
  - odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
  - podczas przeprowadzania procedury należytej staranności wykazano istnienie znacznego ryzyka, że odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
  - podmiot nie był w stanie wypełnić obowiązków w zakresie należytej staranności / składania oświadczeń o należytej staranności.
- d) obowiązki informacyjne wobec organów i podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw

2. Uproszczony system dla mikropodmiotów pierwotnych lub małych podmiotów pierwotnych

EUDR (8)

1. Obowiązki „podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw i podmiotów handlowych” m.in.:

- a) wprowadzanie do obrotu/ udostępnianie na rynku/ wywóz odnośnych produktów pod warunkiem posiadania informacji
  - nazwę, zarejestrowaną nazwę handlowa lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail oraz, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów, podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw lub podmiotów handlowych, które dostarczyły im odnośne produkty, a także, wyłącznie w przypadku, gdy ich dostawca jest podmiotem, numery referencyjne oświadczeń o należytej staranności lub identyfikatory deklaracji dotyczących tych produktów;
  - nazwę, zarejestrowaną nazwę handlowa lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail oraz, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw lub podmiotów handlowych, którym dostarczyły one odnośne produkty.

- b) obowiązek gromadzenia i przechowywania powyższych informacji

EUDR (9)

1. Obowiązki „podmiotów na dalszych etapach łańcucha dostaw i podmiotów handlowych” m.in. (c.d.):
  - a) (z wyjątkiem MŚP) rejestracja w systemie informacyjnym
  - b) obowiązki informacyjne m.in. wobec organów w razie podejrzenia ryzyka niezgodności dot. odnośnych produktów wprowadzonych do obrotu / udostępnionych
  - c) (z wyjątkiem MŚP) w razie uzyskania istotnych informacji wskazujących, że odnośny produkt nie spełnia wymogów, lub zostaną o tym poinformowane przed wprowadzeniem do obrotu / udostępnieniem na rynku / wywozem odnośnych produktów, natychmiast informują o tym właściwe organy państw członkowskich, w których zamierzają wprowadzić te produkty do obrotu lub udostępnić je na rynku lub z których zamierzają je wywieźć ; w przypadku uzasadnionych zastrzeżeń sprawdzają, czy zachowano należyłą staranność i czy nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko; nie mogą wprowadzać odnośnych produktów do obrotu, udostępniać ich na rynku ani ich wywozić, chyba że weryfikacja wykaże brak ryzyka lub jedynie znikome ryzyko niezgodności

EUDR (10)

---

1. Odroczenie terminów stosowania o 12 miesięcy, w konsekwencji, kluczowe daty to:

a) 30 grudnia 2026 r.

b) 30 czerwca 2027 r.

2. Usunięcie z odnośnych produktów pozycji „49 Książki, gazety, obrazki i pozostałe drukowane wyroby przemysłu poligraficznego, manuskrypty, maszynopisy i plany, z papieru”

3. Możliwe dalsze uproszczenia?

→ Do dnia 30 kwietnia 2026 r. Komisja przeprowadzi przegląd niniejszego rozporządzenia mający na celu uproszczenie i na podstawie tego przeglądu przedstawi sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym.

(Art. 34 ust. 1a EUDR)

Przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności

Marnotrawienie żywności (1)

---

1. UE – co roku wyrzuca się prawie 59 mln ton żywności → 131 kg/osobę*
2. 132 mld EUR – roczne straty dla gospodarki generowane przez marnowanie żywności*
3. Specyfika różnych etapów procesu produkcji i dystrybucji żywności w kontekście marnotrawienia żywności
4. Różne aspekty prawne, regulacyjne i jakościowe m.in.:
  - a) oznakowanie przydatności/trwałości produktów
  - b) specyfika surowców
  - c) pozostałości technologiczne i zagadnienia podobne
  - d) darowizny żywności

* Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/food-waste/>

Marnotrawienie żywności (2)

---

1. Ustawa o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1680 ze zm.)
2. Zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz negatywnym skutkom społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności
3. Kluczowe aspekty:
  - a) dotyczy żywności, która spełnia wymogi prawa żywnościowego
  - b) podmioty zobowiązane – sprzedawcy detaliczni i hurtowi
  - c) organizacje pozarządowe – „beneficjenci”
  - d) obowiązki vs. opłaty i sankcje

Marnotrawienie żywności (3)

1. Rozporządzenie 1169/2011 ws. przekazywania konsumentom informacji na temat żywności
2. Wśród danych obowiązkowych danych: „**data minimalnej trwałości lub termin przydatności do spożycia**”
3. „**data minimalnej trwałości środka spożywczego**” - oznacza datę, do której dany środek spożywczy zachowuje swoje szczególne właściwości pod warunkiem jego właściwego przechowywania
4. W przypadku środków spożywczych, które z mikrobiologicznego punktu widzenia szybko się psują i z tego względu już po krótkim czasie mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, datę minimalnej trwałości zastępuje się terminem przydatności do spożycia. Po upływie terminu przydatności do spożycia środek spożywczy jest uznawany za niebezpieczny zgodnie z art. 14 ust. 2-5 rozporządzenia (WE) nr 178/2002
5. Wybrane zasady podawania daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia
  - a) Data minimalnej trwałości - datę poprzedza sformułowanie:
    - „**Najlepiej spożyć przed ...**” - gdy data zawiera oznaczenie dnia,
    - „**Najlepiej spożyć przed końcem ...**” - w innych przypadkach;
  - a) Termin przydatności do spożycia poprzedza go sformułowanie:
    - „**Należy spożyć do ...**”

Marnotrawienie żywności (4)

1. Okres trwałości a zafałszowanie
2. Ustawa o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych:

artykuł rolno-spożywczy zafałszowany - produkt, którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych, albo produkt, w którym zostały wprowadzone zmiany, w tym zmiany dotyczące oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów finalnych, w szczególności jeżeli:

- a) dokonano zabiegów, które zmieniły lub ukryły jego rzeczywisty skład lub nadały mu wygląd produktu zgodnego z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- b) w oznakowaniu podano nazwę niezgodną z przepisami dotyczącymi jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych albo niezgodną z prawdą,
- c) **w oznakowaniu podano niezgodne z prawdą dane w zakresie** składu, pochodzenia, **terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości**, zawartości netto lub klasy jakości handlowej;

Marnotrawienie żywności (5)

1. Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia:

środek spożywczy zafałszowany - środek spożywczy, którego skład lub inne właściwości zostały zmienione, a konsument nie został o tym poinformowany w sposób określony w przepisach rozporządzenia nr 1169/2011, albo środek spożywczy, w którym zostały wprowadzone zmiany mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości; środek spożywczy jest środkiem spożywczym zafałszowanym, w szczególności jeżeli:

[...]

d) **niezgodnie z prawdą podano jego** nazwę, skład, datę lub miejsce produkcji, **termin przydatności do spożycia lub datę minimalnej trwałości** albo w inny sposób nieprawidłowo go oznakowano

- wpływając przez te działania na bezpieczeństwo środka spożywczego

Marnotrawienie żywności (6)

---

1. Dodatkowy aspekt istotny również z perspektywy surowców wykorzystywanych do produkcji
2. Środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu. (Art. 52 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia)
3. Sankcja (art. 100 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2)
Kto:
  - 1) używa do produkcji lub wprowadza do obrotu środek spożywczy po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
[...]
podlega karze grzywny.
  2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w stosunku do środków spożywczych po upływie ich terminu przydatności do spożycia, o znacznej wartości, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
4. Praktyka podejścia organów

Marnotrawienie żywności (7)

1. Kontekst regulacji szczegółowych dla redystrybucji żywności w celu darowizny (Rozdział Va Załącznika II do Rozporządzenia 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych)
2. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze mogą redystrybuować żywność do celów darowizn żywności pod następującymi warunkami:
  - a) podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze regularnie sprawdzają, czy żywność, za którą są odpowiedzialne, nie jest szkodliwa dla zdrowia i czy jest zdatna do spożycia przez ludzi zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002. Jeżeli przeprowadzona kontrola jest zadowalająca, podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze mogą dokonywać redystrybucji żywności zgodnie z pkt b):
    - w przypadku żywności, w odniesieniu do której stosuje się **termin przydatności do spożycia** zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – przed upływem tego terminu;
    - w przypadku żywności, w odniesieniu do której stosuje się **datę minimalnej trwałości** zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. r) rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – przed upływem i po upływie tego terminu; lub
    - w przypadku żywności, dla której **data minimalnej trwałości nie jest wymagana** zgodnie z pkt 1 lit. d) załącznika X do rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 – w dowolnym momencie.

Marnotrawienie żywności (8)

b) Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze zajmujące się żywnością, o której mowa w pkt a), oceniają, czy żywność nie jest szkodliwa dla zdrowia i jest zdatna do spożycia przez ludzi, biorąc pod uwagę co najmniej:

- datę minimalnej trwałości lub datę przydatności do spożycia, zapewniającą wystarczająco długi pozostały okres przechowywania, aby umożliwić bezpieczną redystrybucję i użycie przez konsumenta końcowego;
- w stosownych przypadkach integralność opakowania;
- właściwe warunki przechowywania i transportu, w tym mające zastosowanie wymogi dotyczące temperatury;
- w stosownych przypadkach datę zamrożenia zgodnie z sekcją IV pkt 2 lit. b) załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady);
- warunki organoleptyczne;
- zapewnienie identyfikowalności zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 931/2011(41) w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego

Marnotrawienie żywności (9)

1. Planowane lub potencjalne zmiany w przyszłości:

a) Projekt ustawy o zmianie przeciwdziałania marnowaniu żywności z 2024 roku?

(<https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12390107/13085095/13085096/dokument685575.pdf>)

b) „Często dobre dłużej” ?

ANNEX

Annex X to Regulation (EU) 1169/2011 is amended as follows:

Under Point 1 of Annex X of Regulation (EU) No 1169/2011, indent a, is replaced by the following:

(a) The date shall be preceded by the words:

— ‘Best before ...’ when the date includes an indication of the day,

— ‘Best before end ...’ in other cases,

And followed by the words ‘often good after’

(a bis) The date of minimum durability shall be indicated as follows:

In Polish	Najlepiej spożyć przed .... Często dobre dłużej

(https://www.foodnet.cz/images/Delegated_act_date_marking_08032023_-_FIC_GROUP.pdf)

Marnotrawienie żywności (10)

a) Rewizja dyrektywy odpadowej (dyrektywa 2008/98/WE) i jej przyszła implementacja

- Nowy artykuł 9a „Zapobieganie powstawaniu odpadów żywności”:
- Państwa członkowskie podejmują odpowiednie środki w celu zapobiegania powstawaniu odpadów żywności w całym łańcuchu dostaw żywności, w produkcji podstawowej, w przetwórstwie i wytwórstwie, w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w restauracjach i usługach gastronomicznych, a także w gospodarstwach domowych.
- Państwa członkowskie podejmują niezbędne i odpowiednie środki, aby **do dnia 31 grudnia 2030 r.** osiągnąć następujące cele w zakresie ograniczenia powstawania odpadów żywności na poziomie krajowym:

a) **ograniczenie powstawania odpadów żywności w przetwórstwie i wytwórstwie** o **10 %** w porównaniu z roczną średnią ilością odpadów żywności wytworzoną w latach 2021-2023;

b) ograniczenie powstawania odpadów żywności w przeliczeniu na mieszkańca, **łącznie w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności**, w restauracjach i usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych, o **30 %** w porównaniu z roczną średnią ilością odpadów żywności wytworzoną w latach 2021-2023.

**Produkty wytworzone
z wykorzystaniem pracy
przymusowej**

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (1)

---

1. Zakaz produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3015 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym i zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937
3. "**produkt**" oznacza każdy przedmiot, którego wartość można wycenić i który jako taki może stanowić przedmiot transakcji handlowych, niezależnie od tego, czy został wydobyty, pozyskany wyprodukowany lub wytworzony
4. "**praca przymusowa**" oznacza pracę przymusową lub obowiązkową zdefiniowaną art. 2 Konwencji MOP nr 29, w tym przymusową pracę dzieci
→ wszelka praca lub usługi wymagane od jakiejś osoby pod groźbą jakiegokolwiek kary i do których dana osoba nie zgłosiła się dobrowolnie
5. "**produkt wytworzony z wykorzystaniem pracy przymusowej**" oznacza produkt, w przypadku którego w całości lub częściowo wykorzystano pracę przymusową na dowolnym etapie jego wydobywania, pozyskiwania, produkcji lub wytwarzania, w tym w ramach obróbki lub przetwarzania produktu na dowolnym etapie jego łańcucha dostaw;

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (2)

---

1. "**wprowadzenie do obrotu**" oznacza udostępnienie produktu na rynku unijnym po raz pierwszy
2. "**udostępnienie na rynku**" oznacza każde dostarczenie produktu na rynek unijny w celu jego dystrybucji, konsumpcji lub używania w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie;
3. Podmioty gospodarcze **nie mogą** wprowadzać do obrotu, udostępniać na rynku unijnym produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej ani wywozić takich produktów.
4. Czy dotyczy surowców?
5. Stosuje się (co do zasady) od dnia **14 grudnia 2027 r.**

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (3)

1. Baza danych dotycząca obszarów i produktów, w przypadku których występuje ryzyko pracy przymusowej – KE ma utworzyć do dnia 14 czerwca 2026 r.
2. Baza danych będzie zawierać orientacyjne, niewyczerpujące, oparte na dowodach, możliwe do sprawdzenia i regularnie aktualizowane informacje na temat ryzyka pracy przymusowej, w tym pracy przymusowej narzucanej przez organy państwa, na określonych obszarach geograficznych lub w przypadku określonych produktów lub grup produktów. W bazie danych priorytetowo traktuje się identyfikację powszechnego i poważnego ryzyka wystąpienia pracy przymusowej.
3. Planowane wytyczne (do 14 czerwca 2026 r.) zawierające m.in. następujące elementy:
  - wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, w tym pracy przymusowej dzieci, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa Unii i prawa krajowego określających wymogi w zakresie należytej staranności w odniesieniu do pracy przymusowej, wytyczne i zalecenia organizacji międzynarodowych, a także informacje na temat wielkości i zasobów gospodarczych podmiotów gospodarczych, różnych rodzajów dostawców w łańcuchu dostaw oraz różnych sektorów;
  - wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące najlepszych praktyk w zakresie położenia kresu i zaradzenia różnym rodzajom pracy przymusowej
  - wskazówki dla podmiotów gospodarczych dotyczące należytej staranności w odniesieniu do *pracy przymusowej* narzucanej przez organy państwa

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (4)

1. Uzasadniona obawa zaistnienia naruszenia → wszczynane dochodzenie w sprawie odnośnych produktów i podmiotów gospodarczych wraz z informacją o:
  - wszczęciu dochodzenia i jego możliwych konsekwencjach;
  - produktach będących przedmiotem dochodzenia;
  - powodach wszczęcia dochodzenia, chyba że zagroziłoby to wynikowi dochodzenia;
  - prawie przedłożenia przez podmioty gospodarcze dokumentów lub informacji wiodącemu właściwemu organowi oraz o terminie, w którym należy przedłożyć takie informacje.
2. Na żądanie podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem przedkładają wszelkie informacje istotne i niezbędne do dochodzenia, w tym informacje identyfikujące produkty objęte dochodzeniem i, w stosownych przypadkach, identyfikujące część produktu, do której dochodzenie powinno być ograniczone, a także producenta, wytwórcę, dostawcę produktów, importera lub eksportera tych produktów lub ich części. Zwracając się o takie informacje, wiodący właściwy organ w możliwym zakresie priorytetowo traktuje podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem, które uczestniczą w etapach łańcucha dostaw znajdujących się najbliżej obszaru, na którym prawdopodobnie dochodzi do pracy przymusowej, oraz uwzględniają wielkość i zasoby gospodarcze podmiotów gospodarczych, w szczególności kwestię, czy dany podmiot gospodarczy jest MŚP, ilość odnośnych produktów, złożoność łańcucha dostaw, jak również skalę podejrzewanej pracy przymusowej.

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (5)

1. W przypadku stwierdzenia, że dane produkty wprowadzono do obrotu lub udostępniono na rynku bądź wywozi się z naruszeniem, bezzwłoczne przyjęcie decyzji zawierającej:
  - zakaz wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku unijnym odnośnych produktów oraz ich wywozu;
  - nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem do wycofania produktów, które zostały już wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku unijnym, lub nakaz usunięcia z interfejsu internetowego treści odnoszącej się do odnośnych produktów lub ich wykazów;
  - nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze objęte dochodzeniem do usunięcia odnośnych produktów na podstawie art. 25 lub, jeżeli części produktu, co do których stwierdzono, że naruszają art. 3, są zamienne, nakaz zobowiązujący podmioty gospodarcze do usunięcia tych części tego produktu.
2. W drodze odstępstwa, w stosownych przypadkach, aby zapobiec zakłóceniom w łańcuchu dostaw o strategicznym lub krytycznym znaczeniu dla Unii, wiodące właściwe organy mogą powstrzymać się od wydania nakazu usunięcia odnośnego produktu. Wiodące właściwe organy mogą zamiast tego nakazać wstrzymanie dystrybucji odnośnego produktu na określony okres, który nie może być dłuższy niż czas niezbędny do wyeliminowania pracy przymusowej w odniesieniu do odnośnego produktu, na koszt podmiotów gospodarczych.
3. Decyzje podjęte przez wiodący właściwy organ w jednym państwie członkowskim są uznawane i egzekwowane przez właściwe organy w pozostałych państwach członkowskich w zakresie, w jakim odnoszą się do produktów oznaczonych taką samą informacją dotyczącą identyfikacji i pochodzących z tego samego łańcucha dostaw, w przypadku którego stwierdzono pracę przymusową

Produkty wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej (6)

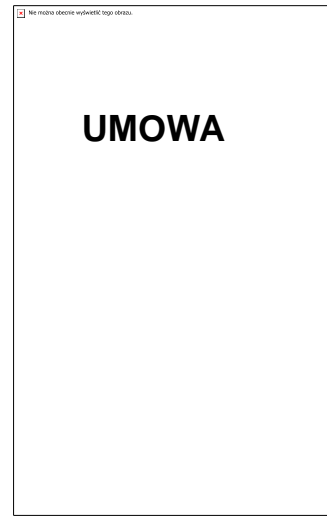
---

1. Sankcje za brak wykonania decyzji.
2. Ocena prawdopodobieństwa naruszenia – oparta na analizie ryzyka
3. Oceniając prawdopodobieństwo organy stosują, w stosownych przypadkach, następujące kryteria w celu priorytetowego traktowania produktów, co do których istnieje podejrzenie, że zostały wytworzone z wykorzystaniem pracy przymusowej:
  - skala i powaga podejrzenia pracy przymusowej, w tym czy w grę może wchodzić praca przymusowa narzucana przez organy państwa;
  - ilość lub wolumen produktów wprowadzanych na unijny rynek lub na nim udostępnianych;
  - udział części produktu w produkcie końcowym, co do której istnieje podejrzenie, że została wyprodukowana z wykorzystaniem pracy przymusowej

CBAM

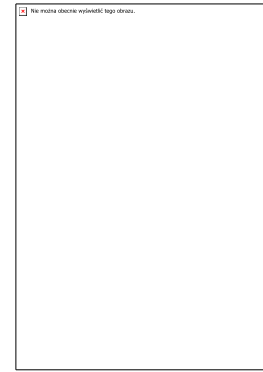
1. Naczynia połączone: produkty mleczarskie → mleko → pasze → nawozy
2. Mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO2
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/956 z dnia 10 maja 2023 r. ustanawiające mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO2
4. Ma zapobiegać ucieczkom emisji CO2 i wsparciu konkurencyjności produktów z UE funkcjonujących w bardziej restrykcyjnych ramach regulacyjnych w zakresie emisji
5. Więcej informacji np. tutaj <https://www.kobize.pl/pl/article/cbam/id/2415/informacje-ogolne>

Podsumowanie i rekomendacje

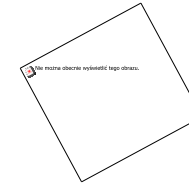
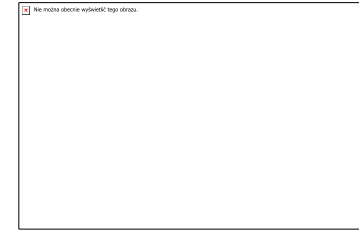

UMOWA

Procedury

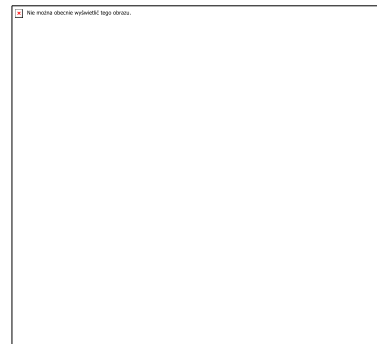

Szkolenia

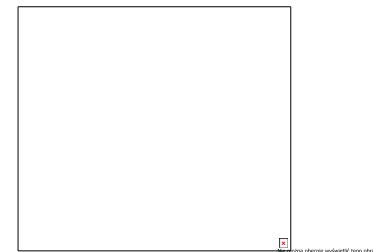

O czym warto pamiętać?

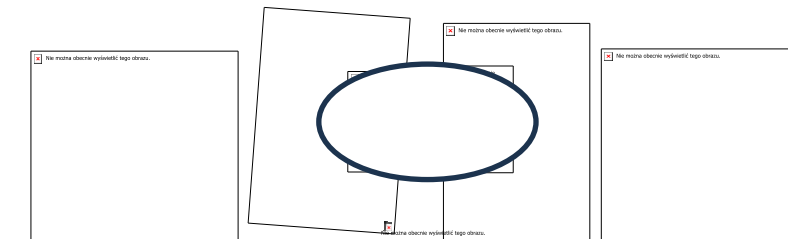
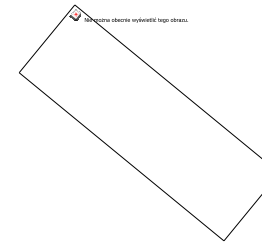
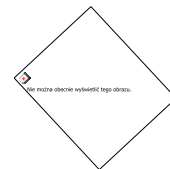
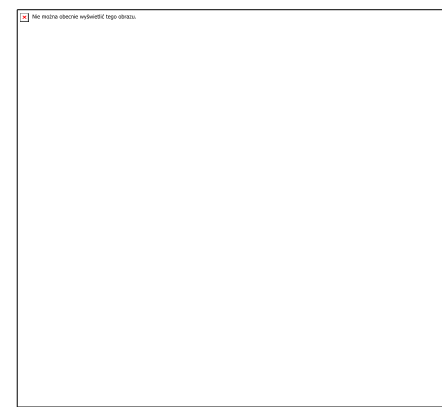
Doradcy prawni

Doradcy techniczni

Monitoring legislacyjny

PYTANIA?

Dziękuję za uwagę!

KIESZKOWSKA
RUTKOWSKA
KOLASIŃSKI

Dane kontaktowe:

Michał Tracz

Partner | Radca Prawny

+48 517 328 870

michal.tracz@krk.legal

www.krk.legal.pl